

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้ค้าสลากรายย่อย พบว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลในประเทศไทยนั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ให้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลกิจการและวางนโยบายของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ รวมไปถึงการออกประกาศกำหนดประเภทและรูปแบบตามความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทั้งยังต้องให้ผู้ถือโอกาสและคนพิการเข้าถึงการเป็นตัวแทนจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลด้วยตามมาตรา 7/1 แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกิจการสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นไปโดยปกติ และเพื่อลดปัญหาการติดการพนันในเด็กและเยาวชนอย่างไม่เหมาะสม จึงได้มีการควบคุมโดยได้กำหนดความสามารถของกลุ่มผู้ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลไว้ตามมาตรา 39/2 พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคาตามนโยบายของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงได้มีการกำหนดโทษปรับให้สูงขึ้นจากปรับไม่เกิน 2 พันเป็นปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้ค้าสลากรายย่อยแล้วนั้น พบว่ามีผู้ประกอบการอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงทำให้ผู้ค้าสลากในกลุ่มนี้ไม่มีโอกาสเข้าถึงสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคาที่รัฐจัดสรร จึงเป็นทางเลือกเดียวที่จะต้องซื้อสลากจากผู้ค้ารายใหญ่หรือผู้ค้าตัวแทนจำหน่ายเป็นทอด ๆ ในราคาสูงกว่าที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลประกาศกำหนด อันส่งผลให้ผู้ค้าสลากจำต้องจำหน่ายสลากเกินราคา

นอกจากนั้น ในส่วนของผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ขึ้นทะเบียนแล้วแต่ได้รับการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงคนละ 5 เล่มตามประกาศกำหนดของรัฐนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นการ

จำกัดสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคาที่รัฐจัดสรร ซึ่งบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา 40 ประกอบมาตรา 26 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 โดยการที่ผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลได้รับการจัดสรรสลากจำนวน 5 เล่มนั้นซึ่งไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพในผู้ค้าสลากบางรายจึงทำให้ต้องซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพิ่มจากผู้ค้ารายใหญ่อย่างไม่มีทางเลือก

ดังนั้น คณะกรรมการสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญในการออกใบอนุญาตขึ้นทะเบียนผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อเป็นการเปิดโอกาสและสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลได้มีสิทธิเข้าถึงสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคาที่รัฐจัดสรรเพื่อลดปัญหาสลากกินราคาในท้องตลาด เนื่องจากเมื่อผู้ค้าไม่มีสิทธิในการเข้าถึงสลากกินแบ่งรัฐบาลที่รัฐจัดสรรได้เพราะไม่มีชื่อในทะเบียนผู้ค้า จึงเป็นการผลักภาระให้ผู้ค้ากลุ่มนี้ต้องหาซื้อสลากมาจำหน่ายจากผู้ค้ารายใหญ่อย่างไม่มีทางเลือก และการที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้มีโครงการ GLO Official Sellers ขึ้นมาโดยให้ผู้ค้าสลากระบบตัวแทนจำหน่ายเท่านั้นที่มีสิทธิลงทะเบียนโครงการดังกล่าวได้เพื่อเป็นตัวแทนนำร่องการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคา 80 บาท โดยจะได้รับการจัดสรรสลากจำนวน 25 เล่มเพื่อนำมาแก้ไขสลากกินแบ่งรัฐบาลเกินราคานั้นเป็นการสร้างการผูกขาดทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรมแก่ผู้ค้ารายย่อยที่ไม่ได้อยู่ในระบบตัวแทนจำหน่ายอีกด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวข้องกับการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้ค้าสลากรายย่อยในปัจจุบัน ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1) ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดสรรสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับผู้ค้าสลากรายย่อย เนื่องด้วยผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ลงทะเบียนเป็นผู้ค้าสลากถูกจำกัดการได้รับการจัดสรรสลากจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเพียงคนละ 5 เล่มเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ ทั้งยังเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยให้ผู้ค้ามีสิทธิในการกำหนดจำนวนสลากที่จะจำหน่ายได้ด้วยตนเองของผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลรายย่อยทั้งระบบตัวแทนจำหน่าย และระบบซื้อ-จอล่วงหน้าสลากกินแบ่งรัฐบาล ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

2) ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิของผู้เยาว์ในการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล เนื่องด้วยกฎหมายห้ามขายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีนั้น อันถือว่าเป็น

การจำกัดสิทธิของผู้เยาว์ ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยกำหนดให้มีการออกใบอนุญาตขึ้นทะเบียนผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่ผู้เยาว์ที่มาอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี เพื่อให้ผู้เยาว์มีสิทธิและเสรีภาพเกี่ยวกับการค้าสลากได้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เยาว์ที่ด้อยโอกาสสามารถสร้างรายได้และทำมาหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตัวเอง

3) ปัญหาการผูกขาดในการจัดสรรโควตาสลากกินแบ่งรัฐบาลของผู้ค้ารายย่อยในกลุ่มตัวแทนจำหน่ายหรือโควตา เป็นการได้มาโดยการผูกขาดกระทบกับผู้ค้ารายย่อย ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเงินช่วยราชการจากตัวแทนจำหน่ายให้ถือว่าเป็นรายได้แผ่นดิน จึงส่งผลให้เกิดการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งการผูกขาดการจัดสรรทางโควตา ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยกำหนดให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลออกสลากผลิตภัณฑ์ใหม่ในรูปแบบสลากออนไลน์ขึ้น เพื่อเป็นการให้ผู้ค้าทั้งระบบโควตา และระบบซื้อ-จองล่วงหน้าได้เข้าถึงสลากอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยการออกสลากออนไลน์นั้นจะไม่สามารถกักตุนสลากไว้ในจำนวนมาก ๆ ได้ เนื่องจากยอดการจำหน่ายจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีผู้บริโภคสั่งซื้อเข้ามาในระบบเท่านั้น

สรุป จากข้อเสนอแนะดังกล่าวทั้ง 3 ประการ ผู้เขียนเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิของผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลรายย่อยทั้งระบบตัวแทนจำหน่าย และระบบซื้อ-จองล่วงหน้าสลากกินแบ่งรัฐบาลโดยบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ทั้งยังให้มีการออกใบอนุญาตขึ้นทะเบียนผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลแก่ผู้เยาว์ที่มาอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ไว้โดยชัดเจน และให้สิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ค้าสลากรายย่อยในการกำหนดจำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ด้วยตัวเอง รวมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยให้มีการออกสลากผลิตภัณฑ์ใหม่ในรูปแบบสลากออนไลน์ จึงเป็นการช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายและการส่งเสริมนโยบายของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น